

Hlavní strana
Titulní strana
Politika
Téma
Domov
Metropole/Praha
Byznys
Svět
Názory
Horizont
Zajímavosti
Metropole/Brno
Kulturní revue
Morava a Slezsko
Orientace
Orientace/studovna
Orientace/salon
Orientace/knihovna
Orientace/esej
Relax
Sport
Sport / ofsajd
Věda
Archiv LN

Lidové noviny

inzerce | redakce | historie LN

Pastviště

28. července 2007

O MODERNÍ MORÁLCE FILOZOFICKÁ LEKCE

Můj mimofádně oblíbený politický myslitel a esejista Alexis de Tocqueville už před sto padesátí lety nablíží vizi budoucí společnosti, kde občanstvo působí dojmem stáda pokojných, pilných a zatloustlých živočichů, jejichž pastevcem je stát. Jako mnoho jiných z jeho prorockví se víceméně naplnilo i toto. Je dobré si uvědomit, že přítomná doba je s přehledem tou nejmírnější, jaká kdy v Evropě byla. Nenechme se mýlit tím, že média neustále přináší zprávy o rozmanitých násilnostech – uvidíme je totiž ve svém obyčejném pokoji celoplanetárně téměř všechny, protože nepsaný zákon praví, že použitelná zpráva rovná se zpráva špatná.

Podíváme-li se na společnost nepředpojatým okem, musíme konstatovat, že přestěhováním značné části násilí do médií se je podařilo značně utlmit v reálu. Jedná se o proces v rámci civilizačních snah dosti dlouhodobý a vleklý. Alžírský student sedmdesátých let, který se nefalšovaně obdivoval liberálnímu, humanitě a mírovosti husákovského režimu, to komentoval slovy: „U nás nejde, my máme moc divoký lidi...“

Když se podíváme na menší děti, zejména v západní Evropě, je na první pohled nápadné, že téměř nezlobí, alespoň ve srovnání se stavem před půl stoletím. Vyžijí se totiž většinou v různých počítařových hrách, které zachráni nožičky mnoha mouchám a nechají naše nejmenší dosyta si **virtuálně** zastřílet a zabojovat. Horší je to s pubescenty, kteří teď své šikanózní násilnosti s oblibou natáčejí na mobilní telefony a pro „zdařilý záběr“ jsou ochotni udělat leccos. Kladu si otázku, zda šikany skutečně o tolik přibylo, jak se všeobecně míní, nebo se na ni jen soustřeďuje větší pozornost, protože tento dětský projev stále hůře zapadá do „mírného“ světa, který velkoplošně zavládl.

Učitelé si stěžují na nezvladatelnost většího žactva, otázka však možná zní, zda včas aplikovaná a správně zacílená facka není ve výchově některých pubescentů přece jen nepostradatelná a její paušální zákaz nečiní školství druhého stupně peklem. Agresivita pochopitelně v mladých i starých stále číhá a bublá pod povrchem, ochotná v nestřeženém okamžiku vyrazit na povrch jako gejzír. Často už jsem psal o televizním vysílání jakožto příčině vymizení velkých válečných konfliktů – časová korelace obojího je minimálně velmi nápadná.

Nenechme se mýlit představou, že dávnější a venkovská minulost byla idyllická jako z bukolické ilustrace – stačí si otevřít knihy realističtějších autorů 19. století, a vidíme to hned: Karel Klostermann popisuje ze staré Šumavy nejen případy dojímavé sousedské pomoci a lidové prostoty, ale také krvavé rvačky u tancovaček, milostné a jiné pomsty končící zabitím a často i vzpurnost dětí vůči rodičům v míře, o jaké se dnes nikomu nezdá. Před sto lety byli „divoký lidi“ nejen v roklinách Malého Atlasu, ale i pod Roklanem a Luzným. Stále se udržující iluze velkoměsta jako místa extrémně nebezpečného, jak se v ní venkované našich dnů rádi utvrzují, je optickým klamem, stejně jako představa neporušeného „starého“ světa, kde se poslouchalo, nekradlo a žilo v harmonii – evropská velkoměsta jsou dnes zdaleka nejbezpečnější, jaká kdy byla.

Že se společenské ticho, které zažíváme, může ukázat být tichem před bouří a že je nutno na virtuální rovině stále přitvrzovat, aby reál byl ještě predikovatelnější a klidnější, je jistě pravda. Je určitě neveselé, pokud si úředník ve fádním prostředí svého byra pouští, když se šéf nedívá, simulované bombardování Teheránu či čtvrcení dívky motorovou pilou, ale je to stále mnohem lepší, než kdyby se tak dělo doopravdy – doopravdy by zmíněný pracovník pravděpodobně neunesl ani jedno, ani druhé, a možná by nesnesl ani pohled na vznik stějků, které si kupuje už úhledně zabalené.

Každou generaci je nutno sice „utlmit“ vždy znova, ale posuny v podobném směru jako od pratura k holštýnské krávi se s námi nepochybně pozvolna z generace na generaci přece jen dějí. Dějí se i v tom smyslu, že nátlak už může být jen zcela nepatrný, aby se dosáhl drezúry, dříve jen těžko myslitelné – budiž připomenuto, že v anglických továrnách až do poloviny devatenáctého století bývali dělníci přišedší pozdě na směnu pravidelně bití – nedělo se to snad z nějakého prostého sadismu fabrikantů: jinak se totiž podnikatelům nevidělo dosáhnout alespoň elementární disciplíny.

Na pastvišti bedlivě zbaveném všeho jedovatého bylí a pokrytém jednotným evropským normotrávníkem je klid a mír, alespoň na pohled. Z dobře ukrytých reproduktorů se linou tóny šalmajů a fujar, objekty péče přezývají a k tomu, aby se přemístily či naběhly k automatické dojičce, stačí jen sotva viditelný pokyn dozorcího personálu. Sice se ví, že někde je ukryt elektrický obušek, ale mladší chovanci o něm slyšeli nežádka jen vypravovat. Za pahýly kupirovaných rohů a tvrdou čelní kostí se nicméně rojí myšlenky na divoký hvozd, krvavé souboje, plížící se šelmy a bojový ryk. Navenek se však provalí jen výjimečně.

Podíváme-li se na společnost nepředpojatým okem, musíme konstatovat, že přestěhováním značné části násilí do médií se je podařilo značně utlmit v reálu. Jedná se o proces v rámci civilizačních snah dosti dlouhodobý a vleklý.

O autorovi| Stanislav Komárek, biolog a filozof

Stanislav Komárek

Diskutovat Vytisknout E-mailem

Reklama

Nejdůležitější zprávy dne v jedné MMS
Do konce února

Ptejte se osobnosti

Nejsme politická policie

Ptali jste se šéfa protikorupční policie. [další on-line rozhovory](#)

Reklama

Fischer radí Chorvatsko, bus, 7 x plná penze
[2500](#)

Počasí

Kurzovní lístek

Dnes 2°C		EUR	-0,5%	25,225
		USD	-0,8%	17,193
Zítřa 4°C		GBP	-1,3%	33,730
		SKK	-0,6%	0,764

Reklama

Reklama

6x CD ROM
3x cvičebnice

Datum vydání

Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
25	26	27	28	29	30	01
02	03	04	05	06	07	08
09	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	01	02	03	04	05

◀ Červenec 2007 ▶

Reklama

- Chybí vám slunce? Těšíte se na léto? Proč si tedy už nyní nevybrat dovolenou? A mít se nač těšit! Navíc získáte řadu benefitů, můžete sebou vzít až 2 děti zdarma.

